

I dette nummer av Fosterhjemskontakt vil vi ha en ny vri på juridisk spalte – kortere innslag om ulike temaer i stedet for en større artikkel.

Saker for Den europeiske menneskerettighetsdomstol

Norge må nå svare for enda flere barnevernavgjørelser i det norske rettssystemet enn det som allerede har blitt klaget inn for Den europeiske menneskerettighetsdomstol de siste årene. Domstolen behandler klager mot stater hvor det påstås brudd på menneskerettighetene i forhold til den europeiske menneskerettighetskonvensjonen. Domstolen er ikke en anke-domstol.

Enda flere norske barnevernsaker er nå tatt opp til gransking av Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD) i Strasbourg med spørsmål om Norge her har brutt sine forpliktelser i henhold til Den europeiske menneskerettighetskonvensjon.

Før sommeren ble det kjent at Den europeiske menneskerettighetsdomstol i Strasbourg har valgt å oversende Norge enda flere klagesaker som gjelder barnevernssavgjørelser avgjort av norske domstoler. Generelt sett avviser domstolen de aller fleste klagesaker. Det er derfor oppsiktsvekkende at så mange barnevernsaker mot Norge slipper gjennom dette første nåløyet hos domstolen.

På basis av informasjon i media skal dette gjelde hele 16 nye barnevernsaker.

Dette er saker hvor enkelte foreldre ikke har fått medhold i det norske rettssystemet og da har valgt å klage Norge inn for Den europeiske menneskerettighetsdomstolen. Sakene gjelder, så vidt vi kjenner til, tvangsadopsjon, eller saker som gjelder begrensning av samvær etter omsorgsovertagelser. Dette er saker som kan bryte kontakten mellom barn og foreldre og som er inngripende avgjørelser.

Den videre
saksgangen
Saksgangen videre

Enda flere norske barnevernsaker er nå tatt opp til gransking av den europeiske menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg

i klagesaker domstolen har oversendt Norge, vil være at regjeringsadvokaten på vegne av Norge vil redegjøre nærmere for saken og kommentere klagen. På basis av partsuttalelser vil Den europeiske menneskerettighetsdomstolen ta stilling til om saken er av en slik karakter at den skal tas til behandling av EMD.

Forholdet mellom menneskerettighetene og norsk rett

Innholdet i de avtaler (konvensjoner) Norge inngår med andre land, og forplikter seg til å følge, gjelder ikke uten videre som norsk rett. For at dette skal skje må det foreligge et særskilt rettsgrunnlag. Det betyr at konvensjonens bestemmelser må

gjøres til norsk lov for at den skal legges til grunn for landets innbyggere. Dette er gjort gjennom vedtak av menneskerettsloven av mai 1999 hvor blant annet Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) ble gjort til norsk rett. Grunnloven beskytter også flere menneskerettigheter, blant annet rett til beskyttelse av familieliv i grunnlovens § 102. Når norske domstoler skal vurdere om en sak ivaretar menneskerettighetsforpliktelsene iht EMD, blir praksis fra den europeiske menneskerettighetsdomstolen viktig.

Hva er det EMD kan prøve?

Domstolen vil vurdere om staten Norge har brutt sine forpliktelser i henhold til Den europeiske menneskerettighetskon-

Dette er Fosterhjemskontakts juridiske spalte der advokat Marianne Oftedahl tar opp barnevernfaglige spørsmål. Marianne Oftedahl er ansatt i Norsk Fosterhjemforening som advokat og faglig ansvarlig.

Marianne Oftedahl

vensjon, og de fleste sakene vedrørende barnevern gjelder en prøvning av konvensjonens artikkel 8 som verner retten til familieliv. Som et eksempel er det slik at i tilfeller hvor barnevernet overtar omsorgen for et barn, har barn og foreldre som hovedregel rett til samvær med hverandre. Dersom myndighetene begrenser samværet mellom foreldre og barn, vil dette være et ytterligere inngrep i den konvensjonsbeskyttede retten til familieliv. Det samme gjelder dersom foreldrene fratras foreldreansvaret for barnet, eller dersom barnet adopteres bort mot foreldrenes vilje. Retten til familieliv må i slike tilfeller veies opp mot hensynet til å ivareta barnets beste.

Betydningen av avgjørelser i domstolen

Betydningen av en seier i Den europeiske menneskerettighetsdomstol for barnets foreldre vil være at Norge vil bli dømt for brudd på konvensjonen. Myndighetene fremover i tid vil måtte legge EMD sin praksis til grunn ved utforming av lover, og norske domstolen vil måtte ta hensyn til fortolkingsavgjørelser i sin fortolkning og anvendelse av norsk rett. Klager vil også kunne tilkjennes en erstatning. Hele den norske forvaltning og Stortinget som lovgiver, er bundet av menneskerettighetskonvensjonene og fortolkningspraksis fra Den europeiske menneskerettighetsdomstol er da av stor betydning.

Norges institusjon for menneskerettigheter er en offentlig institusjon som følger med på utfallet av sakene for den internasjonale domstolen, og som har som oppgave å følge med på at Norge opptrer i samsvar med menneskerettighetene. Institusjonen kan anbefale endringer i norsk regelverk eller praksis for å få dette forenelig med praksis fra domstolen.

Kilde: www.nhri.no

Grunnstønnad til barn med ADHD på grunn av økte utgifter til klær

Dersom fosterbarnet eller ungdommen har en ADHD-diagnose, er det verdt å få med seg følgende praksisendring fra NAV:

Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) har beregnet ekstraavgifter til klesslitasje for barn med ADHD. Som følge av dette har NAV lagt om sin praksis. Fra 1. mars 2019 kan mennesker diagnostisert med hyperkinetisk forstyrrelse, herunder ADHD få grunnstønnad sats 1 i henhold til folketrygdloven § 6-3 til ekstraavgifter ved slitasje på klær, sko og sengetøy, uten å måtte dokumentere ekstraavgiftene. Av praksis fra trykterretten fremgår at ødeleggelse og misting av klær inkluderes i hva som dekkes under dette punktet.

Endringen i praksis fra NAV er ikke forbeholdt enkelte aldersgrupper, men gjelder for både barn og voksen med diagnosen hyperkinetiske forstyrrelser (ADHD). Det medfører at man vil kunne søke om grunnstønnad sats 1 for ekstraavgifter ved klesslitasje uten individuell prøving.

Av NAV rundskrivet fremgår at diagnosen hyperkinetiske forstyrrelser er inndelt i følgende undergrupper:

F 90.0 forstyrrelser av aktivitet og oppmerksomhet

F 90.1 hyperkinetisk adferdsforstyrrelse

F90.8 Andre spesifiserte hyperkinetiske forstyrrelser

F90.9 Andre uspesifiserte hyperkinetiske forstyrrelser.

I henhold til det norske diagnosesystemet heter det «hyperkinetisk forstyrrelse», mens dette iht det amerikanske diagnosesystemet benevnes «ADHD». Diagnosen fastsettes i spesialisthelsetjenesten, og diagnosen må dokumenteres av lege.

Det gjenstår å se hvordan NAV sin endring vil bli praktisert.

Kilde: Lovdata

Hvilken konsekvens har utbetalinger fra NAV for utgiftsdekning og arbeidsgodtgjøring fosterforeldre mottar?

I henhold til praksis skal grunnstønnad som skal dekke økte utgifter grunnet kronisk sykdom eller funksjonsnedsettelse ikke anses å inngå i utgiftsdekningen som utbetales fra barneverntjenesten til fosterforeldre. Grunnstønnad fra folketrygden skal dermed ikke medføre reduksjon av standard satser for ytelse fra barneverntjenesten. Dette er også likt med prinsippet der fosterforeldre har krav på hjelpestønnad der fosterbarnet har behov for særskilt tilsyn og pleie på grunn av varig sykdom, skade eller lyte jf. folketrygdloven § 6-4. Hjelpestønnen skal komme i tillegg til arbeidsgodtgjøringen også når fosterhjemmet er forsterket. Dette fremgår tydelig av vedlegg til fosterhjemsavtalen: fosterforeldres arbeidsrettslige stilling og deres sosiale rettigheter.

